

HADD IL-PALM TIBDA L- GIMGHA MQADDSA TAL-FIDWA TAGHNA

Contributed by Frans Galea
Saturday, 13 April 2019
Last Updated Saturday, 13 April 2019

Din
hija il- Liturgija ta' Hadd il-Palm (2019) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Bdejna l- img'a Mqaddsa li
twassalna biex b'ala Knisja ta' Fidi ni elebraw xi 'a!a kbira u tal-g'a!eb
g'all-umanità kollha: ir-reb'a fuq il-Mewt, kull tip ta' Mewt li tifni
l-bniedem. X'hemm f'ajtek li jdejqek,
li jjsraqlek il-gost tal-ajja, li jnissik tant rigali u grazzji li
r ivejt. Tajjed. Fuq dik il-'a!a Kristu
'are! rebbie' permezz tal-ubbidjenza u t-trijonf tieg'u fil-Misteru tal-G'id.

Imma jien g'adni kif g'idt
li hi l-Knisja ta' Fidi biss li tista' ti elebrah dan g'ax hu min kiber
fil-Fidi, min ma kienx kuntent bil-Fidi tal-katekizmu tal-g'ar imma talab g'al
aktar Fidi, huwa dan li jista' ji elebra l-Velja glorju!a, il-lejl
tal-iljieli, g'ax anke hu daq qawmien minn Mewt g'al ajja, minn dlam g'al
Dawl, minn jasar g'al elsien. Kollox, kollox, kollox jiddependi mill-Fidi u
l-Fidi hi laqg'a 'ajja ma' Kristu li reba' il-Mewt.

Hemm 'afna Nsara li lanqas
biss ja'btilhom ma'hom li ji elebraw din il-Litur!ija qaddisa, ir-re!ina tal-litur!iji
kollha. L-G'id hu biss sku!a biex iduqu
l-e itament u l-istorbju tal-kalini ta' bil-lejl, bid-dwal skuri tag'hom li
jfakkru fid-dlamijiet tal-bniedem il-qadim.
G'ax hemm Insara u Insara, sfortunatament. Hija l-Fidi li !!eg'elek tg'ajjat u tkanta
mal-Knisja b'qalbek kollha: 'Xi 'tija hienja li st'aqqilha Feddej kbir b'al

dan!” G'ax il-Kristjane!mu hi !rajja,
esperjenza, laqq'a ma’ Alla. Jew g'andek
din jew m’g'andekx. Il-G'id hu
l-g'arfien tieg'ek innifsek; in-ni!la tieg'ek lejn l-g'arfien tal-bniedem
il-qadim tieg'ek, innamrat ma’ dak kollu li mhux Alla; il-'erba li din
in-natura midinba g'amlet minn &ajjitna; mibeg'da safja u qaddisa g'al din
il-qag'da ta’ jasar; u stennija mbierka li, min jaf, g'andu mnejn li f’dan
il-lejl Kristu se jg'arraaq lil dan il-bniedem fl-ilmijiet u fl-a'ar
il-Mag'mudija tag'na til'aq il-milja tag'ha.
’ma tkantax il-Knisja: “Dan huwa l-Lejl li fih Kristu qered il-Mewt u
qam rebbie' fuq is-setg'a tal-'ajen!”

Dan huwa l-Lejl li lilna
jlibbisna bl-ilbies irjali ta’ ulied is-Sultan. Imma kemm swejnielu lil Alla
din l-adozzjoni, din il-bidla fin-natura!
Kemm il-Missier, kemm l-Iben u kemm l-Ispirtu s-Santu li hu l-Im'abba
ta’ bejniethom, sofrew il-prezz qares tal-fidwa ta’ kull bniedem. G'al 'afna, din is-sofferenza kienet
g'alxejn. Hemm min ma jemminx fiha. Hemm min, imbag'ad, jemmen fit-tbatijiet ta’
Kristu imma xorta jibqa’ jtambar u jemmen li hu jrid ikun biex isalva ru'u u
hekk iwarrab is-Salib ta’ Kristu mi - entru tas-salvazzjoni. G'all-kuntrarju,
l-G'id i'abbar ir-reb'a fuq il-Mewt li l-ebda bniedem ma seta’ qatt jakkwista
hu bl-isforzi tieg'u jew bl-intenzjonijiet tajba kollha tieg'u. Dawn jg'idulek: le, Kristu hu mportanti, dak
li reba' g'alina hu mportanti, g'ax Hu jg'inna fid-dg'ufija tag'na u fin-nuqqas
ta’ 'ila tag'na.

Imma iktar minn importanti,
Kristu hu l-protagonist, hu Dak li ja'tafna minn idejna u jo'ro!na mill-qabar
tag'na u jag'tina &ajja dida bi Grazzja mhix mist'oqqa, jg'id u jg'id San
Pawl. B'all-&alliel it-tajjeb wara
kollox. Kulma hu mitlub minna hu li
nemnu u nemnu tabilaqq f’din l-g'otja bla prezz ta’ Kristu g'alija, g'alik u
g'al kull wie'ed minna.

Jien, lil Kristu, lil Alla,
swejtlu kenosi tal-bija’. “Kenosi” hi
kelma Griega li kienet tintuja 'afna fil-Knisja tal-bidu. Tfiisser “ni!la”; tne!li' mid-drittijiet u
mill-glorji; umiljazzjoni; minn ra!el fl-a'jar tieg'u issir tifel kejkien bla
stima, li jobdi, u li joqq'od fejn iqeg'duh. Kristu kien Alla il-da tg'abba
b’laham b'al tag'na, b’natura mi!buda lejn id-dnub b'al tag'na, sar ilsir
b'alna, anzi ag'ar minna, ’l isfel iktar minna.
San Pawl g'andu Innu kbir dwar il-Kenosi ta’ Kristu li se nisimg'uh
fit-Tieni Qari.

Forsi qatt ma tajna kas,
imma dan kollu hu mi!bur fil-Mag'mudija tag'na.
Anzi l-Velja tal-G'id hi xbiha tal-Mag'mudija, b'alma l-Mag'mudija hi
kopja tal-G'id. L-G'id mhux jum wie'ed
biss, il-da limg'a s'i'a. L-G'id huwa
ni!la ’l isfel, kenosi profonda sal-qieg' tat-tbatija li hi frott id-dnub. Hemm issaltan il-Mewt, kemm dik fijika kif

ukoll dik ontika, jilifieri tant tipi ta'’ mwiet li huma l-inkwiet u l-bejg'at tal-ajja. Imma hemm isfel, meta kollox jidher mitluf, isse" l-isplujjoni epokali tal-Qawmien. Din hi l-esperjenza tal-G'id. Mog'dija mill-vistu g'all-Festa.

Dan kollu ise" ta't xbihat fil-Battisteru. In-Nisrani l-!did jidher l-ilmijiet fejn g'erqu l-wiemel u r-rikkieba tal-Farg'un, hemm tmut in-natura li biha jkun twieled, u minn hemm, minn l-ol-qieg'an, jittella’ l fuq, hekk kif Kristu ttella’ mill-Missier, Bniedem did b’natura l-dida, natura li kapa i tag'el ir-Rieda tal-Missier.

Il-Litur!ija tal-Kelma tal-lum tenfasi l-afna din il-Kenosi, in-ni l-!ta’ Kristu. Illum nistg'u insej'ulu wkoll &add il-Passjoni tal-Mulej g'ax il-Knisja tipproklama mal-knejjes tad-dinja kollha u f’kull post fejn jiltaqg'u l-Insara, il-Passjoni tal-Mulej. Dan ir-rakkont jo'ro! mill-fomm u jidwi mal-erbat irjie' tad-dinja, biex id-dinja ma tinsa qatt l-aktar mument importanti tal-Istorja.

L-Ewwel Qari

Hu xieraq li matul din il- img'a nisimg'u iktar minn darba siltiet mill-erba’ poeliji ta’ Isaija dwar il-Qaddej ta’ Jahweh. Isaija kiteb sekli qabel Kristu dwar dan il-Qaddej misterju l- hu b'al &aruf, ubbidjenti g'al kollox quddiem l-Istorja li Alla tah. Imma l-poplu kollu 'asbu mxajtan, bniedem li 'aqq l-Mewt g'aliex hu kien qal lill-poplu l-verita li kien sema’ ming'and Alla. Huma 'assew kliemu inngijhom, joqtolhom u mtlew b’korla u mibeg'da kontrih. &aqgruh u hu qag'ad g'alihom bla ma feta' fommu. Huma 'asbu li kienu qed jag'mlu r-Rieda ta’ Alla li jqa tuh minn art il-'ajjin, u hekk g'amlu. Huma fer'u lil xulxin g'al dan l-g'emil fero i tag'hom.

Ma ndunawx, ig'id il-profeta, ma ndunawx li Hu kien qed ibati u jmut minflokhom. Fuqu kien hemm it-toqol tad-dnubiet tag'hom u bla ma ndunaw kienu qed iwettqu e|att ir-rit antik tal-Yom Kippur, Jum il-Ma'fra, meta kienu j!ibu bodbod, iqeg'duh fin-nofs u l-qassis ipo!!i jdejh fuq rasu waqt li jintona talba biex id-dnubiet kollha li l-poplu kien wettaq jinllu fuq dan l-imsejken bodbod, u kienu joqtluh biex hekk jinqatlu d-dnubiet kollha mieg'u. Dan ir-rit kien ordnat minn Mosè g'ax qallu Alla biex jag'mlu.

Imma Mosè ma kienx jaf li
kellu jasal il-waqt li jinjel Alla nnifsu minflok il-bodbod biex jag'ti fidwa u
salvazzjoni vera lil dawk li kien qed joqtluh.
Huma kaxkru mag'hom lill-*&aruf*, li mar mag'hom, inno enti u ubbidjenti,
biex imut g'alihom 'alli d-dnub tag'hom ma jirnexxilux itellifhom mill-*&ajja*
ta*&rsquo*; Dejjem.

Mhux ta*&rsquo*; b*&rsquo*;xejn li Romano
il-Melodi, kittieb l-innijiet fl-ewwel |minijiet tal-Knisja, jimmalina, f*&rsquo*;innu
minnhom, lil Omm esù, li b'al nag'!a hi t'ares imbel|a*&rsquo*; lejn dawk li 'atfulha
il-*&aruf* kejken tag'ha g'all-qatla, u hi ti!ri g'al warajhom u tistaqsi
mifnija min-niket: *&ldquo*;Fejn se je'duk iben tieg'i?
Kif se tispi a hekk malajr il-*'ajja* tieg'ek? Kellimni, tibqax g'addej nitolbok, bla ma
tkellimni, iben tieg'i!*&rdquo*;

U hu jwel!ibha: *&ldquo*;G'aliex
tibki, g'aliex tibki Omm tieg'i?
Forsi m*&rsquo*;g'andix insofri? Forsi m*&rsquo*;g'andix immut? U mbag'ad kif se nsalva lil Adam? Kif se tkun tista*&rsquo*;
tara lil Eva li tili lura
g'all-*&ajja?**&rdquo*;

Imma dan il-Qaddej, li hu
esù, g'andu fidu ja fil-Missier. U ekken lilu nnifsu u sar |g'ir b'al tfajjel
ta*&rsquo*; erba*&rsquo*; snin, li ji!ri x*&rsquo*;ji!ri madwaru, jibqa*&rsquo*; jafda g'ax ma!enbu hemm
Missieru.

Qari mill-Ktieb tal-Profeta
Isaija. 50, 4-7

Ritornell: Alla tieg'i, Alla tieg'i,
g'aliex tlaqtni?

Sidi l-Mulej tani Isien ta' wie'ed jitg'allo,

biex nag'raf ng'in lill-g'ajjen b'xi kelma.

Ta' kull filg'odu jqajjimli 'l widinti,

biex nisma' b'al wie'ed jitg'allo.

Sidi I-Mulej feta'li widinti,

u jiena ma webbistx rasi,

ma r'ajtx lura.

Tajt dahri lil dawk li kienu jsawwtuni,

'addejja lil dawk li kienu jnittfuli l'iti;

ma 'bejtx wi i mit-tag'jir u l-b'lieq,

Sidi I-Mulej jg'inni,

g'alhekk ma nit'awwadx;

g'alhekk g'amilt wi i b'a|-|nied:

jien naf li ma jkollix mniex nist'i.

Salm Responsorjali

Fil-qieg' nett Kristu

jitlob lil Missieru: "Eli, Eli, lema sabachtani? Alla tieg'i, Alla tieg'i, lili, g'aliex

tlagtni?" Huma l-ewwel versi ta' Salm 22

li esù lissen fuq is-Salib hekk kif 'ass il-Mewt toqrob sew. Huwa Salm

Messjaniku g'ax hu profetiku dwar it-tbatijiet "esù, tant li jiddiskrivi

mod li jg'a! bek xi w'ud mis-sofferenzi "esù. "din il-Litur!ija se jinqara f'it minnu g'ax

hu pjuttost Salm twil daqsxejn, imma g'alkemm jiddiskrivi t-tbatija tal-Qaddej

"Alla, xorta jibqa" Salm Paskwali, Salm tal-G'id, g'ax jispi a mod

meravilju! mimli Tama, anzi mimli Fer' g'ax il-Qaddej li qed ibati j'oss li

jag'mlulu "jag'mlulu n-nies, 'add ma kien jista' g'alih g'ax Missieru kien

mieg'U.

G'andna x'na'sbu li
g'alkemm Kristu g'ajjat l-ewwel vers ta' dan is-Salm, hu spi a biex kompla
jitlob is-Salm kollu, u g'alhekk spi a jfa"ar lil Alla u jkantal u g'ax dewqu,
bit-Tama 'ajja, xi ffit mit-trijonf tal-Qawmien li kien riesaq. Anzi s-Salm jispi a biex jg'id fl-a"ar vers
li dan kollu, il-Misteru tal-G'id kollu, id-dippressjoni fil-nien, il-Passjoni
kollha mo'qrija, is-Salib u l-Mewt, kif ukoll il-Qawmien li kien lej, dan kollu
g'amlu l-Mulej, il-Missier! Fil-mumentu
tal-agunija tieg'u, esu jil! mdawwal kompletament u jinduna li s-Salib kien
it-Tron tieg'u, li l-merti eterni tal-ubbidjenza tieg'u kienu se jittlibbsu
bihom miljuni ta' a'wa li kellhom jemmnu fih.
G'al Kristu msallab, dan kien is-Sliem.

Salm 22

Dawk kollha li jarawni jid'ku bija,

jg'ajjbuni, i'arrku rashom u jg'idu:

"F'idejn il-Mulej intelaq; 'a je'ilstu hu!

&a jsalvah hu, la bih jittg'axxaq!"

Qabda klieb daru g'alija;

!emg'a nies 'liena rassewni.

Taqbuli idejja u ri!lejja;

nista' ng'odd g'admi kollu.

&wejli jaqsmu bejniethom;

jaqtg'u x-xorti g'al-lisba tieg'i.

Mulej, la titbeg'idx minni;

qawwa tieg'i, fittex g'inni!

Nxandar ismek lil 'uti;

nfa"rek f'nofs il-!emg'a.

Fa"ru l-Mulej, intom li tib|g'u minnu;

sebb'uh ilkoll, nisel akobb;

ib|g'u minnu lkoll, ulied l|rael.

It-Tieni Qari

Di!a semmejna li llum San
Pawl se jag'tina Innu li jdiskrivi n-ni||a ta’ Kristu li hu l-Qaddej ta’
Alla. Kif se taraw, dan hu Innu Paskwali, tal-G'id, g'ax fih hemm ni||a’
sal-qieg' nett, imma mbag'ad hemm qawmien, reb'a li qajla titwemmen. Kristu kien qed jirrappre|enta l-bniedem
f’dan kollu. L-Istorja tieg'u b'ala esù ta’ Nazaret, kienet
e|atti dik tal-bniedem li fil-bidu kien 'a!a wa'da ma’ Alla, sid l-univers,
kbir fl-inno enza tieg'u, mimli gratitudni lejn min sawru. Imma bid-dnub, il-bniedem g'amel kenosi; !ie
ma'tuf ’l isfel qisu !o xi “black 'ole” eljistenzjali, sar ilsir tan-natura
mwaqqa’ tieg'u li tbe||g'u, tag'mlu egoista, inkapa i li j'obb bla
kalkoli. Kristu ni|el warajh
ifittxu.

L-Insara tal-Orjent
g'andhom innu sabi' dwar dan li fost l-o'rajn jg'id li Kristu ni|el mill-g'oli
biex ifittex lil Adam u meta ma sabux fuq l-art, ni|el iktar ’l isfel sa ma
sabu fix-Xeg'ol minn fejn 'ar!u ’l barra lejn il-&a|ja li kien tilef. U hekk il-Qawmien u t-Trijonf ta’ Kristu jsir
il-Qawmien u t-Trijonf ta’ Adam, ta’ kull bniedem.

Qari mill-Ittra ta’ San Pawl
lill-Filippin. 2, 6-11

Hu li g'ad li kellu
n-natura ta' Alla, ma qag'adx

ifittex tieg'u li hu daqs
Alla,

i|da xejjen lilu
nnifsu

billi 'a n-natura ta'
Isir;

sar jixbah lill-bnedmin,

u deher minn barra b'ala bniedem;

ekken lilu nnifsu, billi
obda sal-mewt,

anzi sal-mewt tas-salib.

G'alhekk Alla g'ollieh
sas-smewwiet

u |ejjnu bl-lsem li hu fuq
kull isem,

biex fl-isem ta' esù

- fis-sema, fl-art u f'qieg' l-art –

il-'lejjaq kollha jin|lu g'arrkubbtejhom,

u kull ilsien jistqarr:

" esù Kristu hu
l-Mulej,

g'all-glorja ta' Alla
l-Missier."

Evan!elju

F’dan il-jum liturliku li hu tant importanti
 g'all-Insara, il-Knisja tipproklama “l-Passju”, ir-rakkont tal-Passjoni u
 l-Mewt tal-Mulej tag'na. Din is-sena l-Passju hu me'ud mill-Van!elu ta’ San
 Luqa u a'na g'ajlina parti minnu, dik li g'andha x’taqsam mat-tbatija kbira ta’
 Kristu !ewwa l-Ort tal- etsemani.

Tkellimna 'afna fuq
 il-Kenosi, in-ni!la li !arrab Kristu, mill-Glorja ta’ Alla sal-Mewt 'arxa fuq
 is-Salib, Hu li kien l-g'ajn tal-&ajja g'all-&olqien kollu. Id-Dawl li jdawwal l-univers !ie meg'lub
 mid-dlam, 'alla lilu nnifsu jkun ma'tuf !od-dlam g'ax kien qed ise" Pjan
 Misterju! tal-Missier, ma'sub minn qabel ma n'alqet id-dinja.

Irridu n!ommu f’mo"na li d-divinità
 ta’ Kristu kienet b'al mo'bija ta't ir-rejaltà soffokanti tal-la'am b'al tag'na
 li Alla libes f’ esù ta’ Nazaret, bin Marija.
 G'alih b'ala bniedem, il-Fidi, il-fidu ja fil-Missier kienet l-unika
 Tama li mag'ha kien iggranfat. Iktar
 kemm kiber fl-ambjent protett ta’ dar Marija u u!eppi, iktar beda jinfeta'
 quddiemu u ji ara l-Pjan enormi tal-Missier g'alih u li fuqu kien jitkellem
 it-Testment l-Antik u l-esperjenza ta’ l!rael kollha.

Dan il-Pjan kien jitlaq
 mill-punt terribbli li r-razza umana, il-bnedmin kollha kienu mitlufa, miktuba
 g'all-qerda g'ax il-&ajja g'al Dejjem kellha isem: “il-Qdusija” u n-natura
 tal-!ens tal-bniedem kienet mardet g'all-mewt bid-dnub ta’ Adam. Hawn ma kinitx tid'ol il-Ma'fra u mhix
 Ma'fra! Il-bniedem kien miet. Mhix kwistjoni morali din, imma e!jistenzjali
 'afna. Kull bniedem, meta jtnissel
 f’!uf ommu, jir ievi n-natura umana li f’Adam saret mortali, tmut. Fil-'olqien da'let xi 'a!a li g'all-ewwel
 kienet stramba imma li g'alina saret 'ala wa'da mal-e!jistenza tag'na:
 “i!-!mien”. Issa kien hemm bidu u tmiem,
 meta qabel kollox kien bla tmiem, ma'luq mill-lm'abba eterna li hi Alla. l!-!mien iwerwer lill-bniedem u j!ag'lu
 jiddefendi ru'u bid-dnub. Sab ru'u
 fi - irku vizzju! id-dnub qatel il-bniedem, u l-bija’ tal-Mewt jimbutta' biex
 jidneb iktar, b'alma se nisimg'u li !ralu Pietru, miskin. Quddiem il-bija’ a'na lkoll ni 'du lil Kristu
 u nidinbu.

F’din il-qag'da ta’ jasar,
 Alla dejjem 'afer dnub il-bniedem, l-g'a!liet !baljati li, ng'iduha kif inhi,
 kien impossibbli g'alih li ma jag'milx.
 G'alhekk li quddiem Alla hu ikrah immens l-!udizzju li ng'addu fuq
 xulxin. Imma l-Ma'fra ma kinitx
 bi!lejjed biex issalva lill-bniedem.
 Kienet issaffih mill-g'emil kontra l-morali, imma hemm kien jer!a’ jaqa’
 g'ax kellu natura mi!lew!a mal-Mewt.
 Hawn da'al il-Pjan enormi tal-Missier.
 Kien hemm b!onn li l-bniedem jeg'leb u jeqred il-kaw!a tad-dnub li hi
 l-Mewt. Il-bniedem kellu b!onn jid'ol
 fil-Mewt, jitqabad mag'ha u kif reb'itu hi fil- nien tal-G'eden, jirba'ha hu,

issa.

Imma quddiem din

il-muntanja mmensa, il-profeti u n-nies !usti kollha bkew u taw fuq sidirhom g'ax kienu jafu li l-Mewt kienet tissupera kull ma'luq, bhima, pjanta u bniedem. Wie'ed biss kien ikbar mill-Mewt. Wie'ed biss ma setg'ax jineg'leb minnha, u dan kien Alla. G'alhekk minn dejjem beda jin'adem dan il-Pjan kollu M'abba li Alla nnifsu jinjel fuq din il-pjaneta, jilbes !isem b'al tag'na, biex b'ala bniedem jid'ol fil-Mewt u jsir il-velenu tag'ha li jeqridha.

Dan kien dak li mbotta lil

Kristu jirrepeti 'afna drabi li hu kien lie fid-dinja g'al sieg'a wa'da. Dan hu l-Misteru tal-G'id: il-qerda tal-Mewt biex ter!a’ tfe!! g'all-bniedem il-&ajja ta’ Dejjem. L-esperjenza twila ta’ Alla li g'ex il-lens Lhudi hija mimlija xbihat, xenarji, sitwazzjonijiet, !rajjiel li kienu jippuntaw lejn din l-g'otja ta’ Alla, l-g'otja finali tieg'U, it-telqa ta’ Alla nnifsu f’dak li hu l-iktar ikrah, li hu l-Mewt. Kulma 'alaq Alla kien sabi' u perfett, imma ma setax ma jo'olqax 'ieles, u dan il-'elsien irvinalu kollox g'ax kollox marad bil-Mewt, frott l-g'a!la 'ajina tal-'olqien. Alla kien jaf li dan kollu kien se jilri, u meta 'alaq kollox kien jaf li hu kellu jag'mel Epifanija, Wirja tal-Im'abba tieg'U sal-punt li Hu, li kien il-&ajja u l-&allieq tal-&ajja, jinjel sa !o qabar.

Dan kollu kien qed idur

madwar Kristu-bniedem, esù ta’ Nazaret, Hu u die'el fil- nien tal-!ebbu!. Hawn min jg'id li hawn !arrab l-ikbar tbatija tieg'U. A'na lkoll ng'addu, b’mod kejkien 'afna, minn qag'diet b'al din. Tkun riesqa prova kbira 'afna u taqbadna tensjoni tal-bija’ quddiemha, jeg'libna d-dlam. In'ossuna li tlifna l-kontroll ta’ kollox. Il-prova tidher impossibbli li tintreba'. X’'in tg'addi din is-sieg'a, imbag'ad, u tibda l-prova vera, il-bniedem jir ievi sa" a biex jid'ol fiha, biex jitqabad, iqum fuq tieg'u. Id-dlam ikun g'adda u fis-sieg'a tal-prova 'afna drabi n'ossuna a'jar minn f’dik is-sieg'a ta’ qabel, ta’ solitudni mmensa, tistenna li jasal il-'in li jwerwer. L-aktar li batih dan kien Kristu fil- etsemani, min'abba fina.

It-taqbida psikolo!ika ta’

esù kienet hekk terribbli anke g'ax Hu kien 'ieles li ja'rab. Kien jaf li l-Mewt kienet madwaru, imma l-g'adu kien g'adu ma liex, il-bibien tal- nien kienu miftu'a, 'biebu kienu g'adhom mieg'u. Kelma wa'da, u kienu jitolqu b’'effa minn hemm u, b'al tant drabi o'ra, kien ja'rab u jin'ebba. Imma esù, kien 'ieles u ma kienx, g'ax l-Im'abba enormi li kienet taqbad f’qalbu g'al kull bniedem, anke g'al kull g'adu, !ammitu hemm fejn kien, sieg'a, sag'tejn, tlieta.

Imbag'ad qam minn fejn
 kien. Id-dlam kien g'adda. Missieru bag'at! U l-g'ajjnuna. It-tentazzjoni tilfet sa'itha, u esù jqum
 fuq tieg'u u, kif jiddiskrivi San wann fir-rakkont tieg'u tal-Passjoni, Hu
 jersaq lejn il-Mewt qisu Sultan riesaq glorju u ert mir-reb'a tieg'u.

Hu li ma kellux 'tija, u
 ma kienx jaf x'inhu dnuh, tg'abba bil-!diem tan- natura umana, anzi sar "Dnuh"
 g'alina; kien miksi kollu kemm hu bid-Dnuh.
 Ratu l-Lili tal-Qdusija u tbellhet quddiemu g'ax qatt ma kienet rat
 bniedem kollu dnuhiet b'al dan u hi g'ajtet, flimkien mal-kotra:
 "G'all-Mewt"; Sa hawn niġel Alla,
 g'alija u g'alik.

Imma dan kollu g'andu
 jnissel fer' g'alina. Ir-rakkont
 tal-Passju g'andu jnissel fer' fina g'ax hu reklam 'aj tal-Im'abba li kull
 bniedem hu ma'bub biha minn Dak li 'alqu.
 Mela kemm a'na g'eġje, kemm a'na mportanti, kemm a'na tassew il-mimmi
 "g'ajn Dak li jista'"; kollox, biex Hu niġel sa qieg' hekk baxx fejn l-ebda
 bniedem qatt ma niġel? "X'hemm sabi' lest
 g'alina li st'aqqu tbatija enormi b'al din?

Qari ta' silta mill-"Passju"
 skont San Luqa. 22, 39-62.

Mbag'ad 'are! u mar
 b'as-soltu fuq l-G'olja tal-!ebbu!, u d-dixxipli wkoll marru
 mieg'u. Kif wasal hemmhekk qalilhom: "Itolbu li ma tid'lux
 fit-ti!rib."

Mbag'ad tbieg'ed minnhom
 daqs tefg'a ta' !ebla, u nxe'tet g'arkubbtejh jitlob u jg'id:
 "Missier, jekk inti trid, warrab minni dan il-kal i! l!da tkun mag'mula
 r-rieda tieg'ek, u mhux tieg'i." Deherlu an!lu mis-sema biex
 jag'millu l-qalb, imma hu 'ass dwejjaq tal-mewt fuqu u beda jitlob
 b"erqa akbar. L-g'araq sarlu b'al qtar tad-demmi i ar ar sa
 l-art. Mbag'ad
 qam mit-talb, mar 'dejn id-dixxipli u sabhom reqdin min'abba s-swied ta'
 qalb. "Kif!" qalilhom "Irrqadtu? Qumu u itolbu biex ma
 tid'lux fit-ti!rib!"

Kif kien g'adu jittellem,
waslet lem'g'a nies. Quddiem kien hemm dak li jismu u da, wie'ed mit-Tnax, u dan
resaq lejn esù biex ibusu. Imma esù qallu: "Bewsa g'ajilt,
uda, biex tittradih lil Bin il-bniedem?" Dawk ta' madwaru,
meta raw x'kien lej, qalulu: "Mulej, tridx nag'tu
bis-sejf?" U wie'ed minnhom ta daqqa ta' sejf lill-qaddej
tal-qassis il-kbir u qatag'lu barra widintu l-leminija. Imma esù
qal: "Ieqfu! Bi||ejjed!" U messlu widintu u fejjqu.

Mbag'ad esù qal
lill-qassisin il-kbar, lill-uffi jali tat-tempju u lix-xju' li lew g'alih:
"Qiskom 'ritu g'al xi 'alliel, armati bis-sjuf u
l-bsaten! Meta kont inkun mag'kom kuljum fit-tempju, ma meddejtux
idejkom fuqi. Imma din hi s-sieg'a tag'kom u s-setg'a
tad-dlamijiet!"

Mbag'ad qabdu lil esù u
'aduh mag'hom, u da"luh fil-palazz tal-qassis il-kbir. Pietru baqa'
miexi warajhom mill-bog'od. Meta mbag'ad qabdu
n-nar f'nofs il-bit'a u nxe'tu bilqieg'da madwaru, Pietru mar qag'ad
bilqieg'da f'nofshom. Imma kif kien hemm bilqieg'da ma!enb in-nar,
ratu wa'da qaddejja, wa"let g'ajnejha fuqu u qalet: "Dan ukoll kien
mieg'u!" Ijda hu a'ad u qalilha: "Mara, anqas biss
nafu!" Wara ftit rah xi 'addie'or, u qallu: "Int ukoll
wie'ed minnhom." Imma Pietru wie!bu: "Le, sie'eb, m'iniex!"

G'addiet xi sieg'a u rala' kien hemm ie'or li
beda jis'aq u jg'id: "Iva, tassew, dan ukoll kien mieg'u, g'ax dan ukoll
mill-Galilija." Ijda Pietru qallu: "Ma nafx x'inti tg'id,
sie'eb." U minnufih, kif kien g'adu jittellem, is-serduk
idden. U l-Mulej dar u 'ares lejn Pietru; u Pietru ftakar fil-kelma
li l-Mulej kien qallu, 'Illum, qabel ma jidden is-serduk, inti tkun !a 'adtni
tliet darbiet.' U 'are! 'il barra jibki b'qalbu maqsuma.